

Raadsvoorstel

Onderwerp Integraal huisvestingsplan onderwijs 2020-2039: "Investeren in onderwijs"

Steller/telnr. Harold Boersma/ 69 89 Bijlagen 2

Classificatie	☒ Openbaar ☐ Geheim	
	☐ Vertrouwelijk	
Portefeuillehouder	Bloemhoff	Raadscommissie
Langetermijn agenda (LTA) Raad	LTA ja: ☒ Maand 3 Jaar 2020 LTA nee: ☐ Niet op LTA	

Voorgesteld raadsbesluit

De raad besluit:

- I. het Integraal Huisvestingsplan onderwijs: "**Investeren in onderwijs**" vast te stellen;
- II. het kader investeringsfonds onderwijshuisvesting, dat als bijlage I bij dit raadsvoorstel is gevoegd, vast te stellen;
- III. de planvoorbereiding van de projecten voor de eerste periode van vier jaar (2020 tot en met 2023), zoals genoemd in tabel 1 in dit raadsvoorstel, ter hand te nemen;
- IV. voor de eerste fase van planvoorbereiding van de projecten genoemd onder punt III, een voorbereidingskrediet van € 2 miljoen beschikbaar te stellen;
- V. de structurele lasten hiervan, van € 88.000,- te dekken uit Programma 3, Onderwijs (onderdeel onderwijshuisvesting);
- VI. de gemeentebegroting 2020 op programmaniveau overeenkomstig te wijzigen.

Samenvatting

De schoolgebouwen zijn gemiddeld ouder dan 40 jaar en dragen daarom niet in alle gevallen meer bij aan goed onderwijs. Daarom hebben we met de schoolbesturen in dit Integraal Huisvestingsplan onderwijs (IHP): "**investeren in onderwijs**" beschreven hoe de gemeente en de schoolbesturen samen de kwaliteit van scholen de komende 20 jaar willen verbeteren. Voor het eerst geven we hiermee langjarig inzicht in de nodige maatregelen. Ook hebben we voor het eerst, naast de gebruikelijke technische aspecten nu ook de beleefde gebruikskwaliteit en de sociaal maatschappelijke opgaven in de wijk meegewogen voor het bepalen van de prioriteit. Met deze aanpak lopen we landelijk voorop. Dit IHP brengt een **investeringsopgave van € 400 miljoen**.

Alle scholen in de gemeente en de maatregelen voor de eerste vier jaar zijn op [deze interactieve kaart](#) weergegeven.

B&W-besluit d.d.: 11 februari 2020

Aanleiding en doel

Goede schoolgebouwen dragen bij aan het kunnen geven van goed onderwijs en zorgen voor een prettig leer- en werkklimaat. In onze gemeente zijn de onderwijsgebouwen gemiddeld ouder dan 40 jaar. De oude gebouwen zijn niet altijd geschikt voor het hedendaagse en toekomstig onderwijs en de leeftijd van de gebouwen heeft een negatief effect op de technische kwaliteit van de huisvesting.

Het proces om tot dit IHP te komen is in 2018 begonnen met het opstellen van de zogenaamde houtskoolschets. Daarin is de problematiek, een mogelijke aanpak en een eerste beeld van de financiële consequenties in beeld gebracht. Deze houtskoolschets is in oktober 2018 gedeeld met uw raadscommissie. We constateerden dat voor de effectivering van een actief beleid voor het verbeteren van de schoolgebouwen voor het (speciaal)basisonderwijs (S)BO, (voortgezet) speciaal onderwijs ((V)SO) en voortgezet onderwijs (VO) structureel aanvullende middelen noodzakelijk zijn. Daarop is in de begroting 2020 structureel **€ 1.5 miljoen, oplopend tot € 2,5 miljoen** structureel vanaf 2021 opgenomen.

Op basis van de houtskoolschets zijn we de afgelopen periode samen met de schoolbesturen aan de slag gegaan om te komen tot een IHP. In uw raad van december heeft u de visie die hiervoor als basis dient besproken. Deze visie is als hoofdstuk 4 opgenomen in het IHP (zie bijlage).

In nauwe samenwerking met de schoolbesturen is de kwaliteit van de huidige onderwijshuisvesting in beeld gebracht en zijn de maatregelen bepaald die nodig zijn om de kwaliteit van de onderwijshuisvesting op een dusdanig niveau te brengen dat de huisvesting het onderwijs adequaat faciliteert. In het IHP zijn ook de prioriteiten en fasering van noodzakelijke verbeteringen aan schoolgebouwen dan wel (vervangende) nieuwbouw opgenomen. Het vormt een onderlinge afsprakenstel tussen gemeente en schoolbesturen en bevat daarom veel detailinformatie. De gemeente en de schoolbesturen spannen zich in om de in het IHP opgenomen maatregelen te realiseren. Zekerheid over de maatregelen, de planning en hoogte van de investeringsbedragen is er pas, na vaststelling van het uitvoeringsbesluit per school en beschikbaarstelling van bijhorend krediet door de raad. De Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente **Groningen dient als 'juridisch vangnet' voor situaties waarin het IHP niet voorziet**. Dit IHP is nadrukkelijk een beleidsrijk document.

Met de vaststelling van dit IHP voor de hele nieuwe gemeente vervalt ook het IHP van de voormalige gemeente Haren. Voor de scholen in de voormalige gemeente Ten Boer zijn de maatregelen vervat in het zogenaamde scholenprogramma, welke de leidraad voor de maatregelen blijft. Hoewel de financiering hiervan uit andere bron komt, zijn de maatregelen wel in dit IHP geïntegreerd.

Dit IHP geeft inzicht in de maatregelen die nodig zijn om te komen tot een toekomstbestendige onderwijshuisvestingsportefeuille en de omvang van de daarvoor benodigde investeringen. Met het IHP stelt de gemeenteraad haar visie op onderwijs en onderwijshuisvesting in de gemeente Groningen vast en daarmee het kader voor haar handelen. Tevens geeft het IHP een doorzicht in de opgave voor de komende 20 jaren met een bijbehorende fasering. Voor de eerste vier jaren wordt de uitvoering concreet ter hand genomen (2020-2023). Voor de vervolgjaren betreft het een indicatieve fasering en investering. Hiervoor zullen aanvullende middelen gevonden moeten worden. Het IHP wordt vierjaarlijks geactualiseerd en herijkt. Daarvoor zullen we voor het eerst in 2023 een voorstel voor de concretisering van de tweede tranche van vier jaar, met daarbij een nieuwe doorkijk voor de daarop volgende 16 jaar aan uw raad voorleggen. De voorbereidingen daarvoor starten we in samenwerking met de schoolbesturen in 2022. Op deze manier kan de gemeenteraad haar ambities, prioritering en inzet van financiële middelen periodiek wegen en telkens de opgave voor de korte termijn en de lange termijn duiden en (her)ijken. Met het IHP hebben gemeente en schoolbesturen houvast voor het maken van lange termijn keuzes.

Kader

- Wet op het primair onderwijs;
- Wet op de expertisecentra;
- Wet op het voortgezet onderwijs;

- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Groningen;
- Houtskoolschets onderwijshuisvesting 2018;
- Beleidsregels.

Het uitgangspunt op basis van de huidige wetgeving is dat de gemeente een zorgplicht heeft om te voorzien in passende huisvesting en dat schoolbesturen zowel inhoudelijk als financieel verantwoordelijk zijn voor het onderhoud en functionele aanpassingen in de eerste 40 jaar van de levenscyclus van een gebouw. Hiervoor ontvangen de schoolbesturen een vergoeding van het Rijk voor de materiële instandhouding (MI). Na deze 40 jaar, wanneer aantoonbaar blijkt dat de kwaliteit tekort schiet, is er een afweging mogelijk om een gebouw te renoveren danwel daarvoor vervangend nieuw te bouwen. Deze levensduurverlenging of vervangende nieuwbouw is de verantwoordelijkheid van de gemeente. In dit IHP brengen we voor deze categorie schoolgebouwen in beeld welke gemeentelijke investeringen daarvoor noodzakelijk zijn.

Landelijk is er, met advies van de VNG en de sectorraden voor het primair en voortgezet onderwijs, een ontwikkeling ingezet om voor langere termijn actief beleid te maken om onderwijsgebouwen te verbeteren, duurzaam en toekomstbestendig te maken, danwel, als deze maatregelen niet mogelijk, of financieel niet rendabel zijn, de gebouwen te vervangen door nieuwbouw. Hoewel deze nieuwe wetgeving nog in ontwikkeling is, hebben we met de schoolbesturen gekozen om nu wel alvast een doorkijk te maken van 20 jaar. Dit geeft houvast en duiding aan de opgave voor de lange termijn en daarmee context en een basis voor afwegingen op korte termijn.

Argumenten en afwegingen

In overleg met de schoolbesturen hebben we een methodiek ontwikkeld waarmee naast technische kwaliteit ook nu voor het eerst, de vanuit gebruikersperspectief ervaren kwaliteit in beeld is gebracht. Uit deze methodiek komt naar voren welke maatregelen voor gebouwen wenselijk zijn en, wat gezien de staat van de gebouwen, de prioritering van deze maatregelen is.

Naast het kwaliteitsaspect en de wijzigingen in ruimtebehoefte door ontwikkeling van leerlingen aantallen, houden we in de prioritering ook rekening met twee belangrijke gemeentelijke beleidsuitgangspunten:

- de bijdrage aan goed onderwijs in een veilige omgeving van een passend schoolgebouw als belangrijk middel om de effecten van armoede en kansenongelijkheid te verkleinen;
- het tegengaan van segregatie waarbij het onderwijs een prominente positie inneemt in de wijkvernieuwingsopgaven, zowel in sociaal-maatschappelijke zin als in de fysieke omgeving.

Omhoog brengen van de gemiddelde kwaliteit

In afstemming met de schoolbesturen is gesteld dat het minimum acceptatieniveau van de kwaliteit van de onderwijshuisvesting een score van een 6 is. Dit betekent dat wanneer een gebouw lager dan een 6 scoort, er maatregelen door schoolbesturen én gemeente moeten worden getroffen om het kwaliteitsniveau te verhogen. De doelstelling is om in de looptijd van dit IHP (20 jaar) alle onderwijshuisvesting minimaal op een voldoende basiskwaliteit te brengen. Met de maatregelen, en met name door levensduur verlengende renovatie en nieuwbouw, wordt een forse kwaliteitsslag gemaakt, waardoor deze scholen in een volgende meting ruim voldoende of goed zullen scoren. Hierdoor stijgt ook de gemiddelde kwaliteit van de onderwijshuisvesting van de huidige 5,7 naar een waarde die aanzienlijk boven het niveau van een 6 zal uitstijgen.

Gezamenlijke inzet

Uit de gezamenlijke inventarisatie blijkt dat ook van schoolbesturen (financiële) inspanningen verwacht mogen worden voor het kwalitatief op peil houden van gebouwen die nog geen 40 jaar oud zijn. Voor levensduurverlengende renovatie, als alternatief voor vervangende nieuwbouw zijn forse gemeentelijke investeringen nodig. In het ontwikkelde model gaan we er ook van uit dat de schoolbesturen (financieel) bijdragen aan levensduurverlengende renovatie en vervangende nieuwbouw. In het IHP zijn hierover afspraken verwerkt en criteria opgenomen.

De schoolbesturen geven aan dat er spanning zit tussen de gevraagde financiële opgave en de hiervoor beschikbare middelen. Het inzetten van (uitgestelde) onderhoudsmiddelen of te verwachten besparingen in de exploitatiefase dient te passen binnen de kaders van het in de Wet op het primair onderwijs opgenomen investeringsverbod.

Maatregelen eerste fase (2020-2023)

In het kader van de uitvoering van het IHP zijn in de jaren 2020, 2021, 2022 en 2023 de in onderstaande tabel genoemde projecten gepland met een gemeentelijk investeringsbedrag van totaal circa € 60 miljoen.

Start jaar	School/ accommodatie	Maatregel
2020	Brinkschool	(Vervangende nieuwbouw)
2020	Erasmusschool	Functionele aanpassing vervangende huisvesting
2020	Katholieke Daltonschool Bisschop Bekkers	(Vervangende) nieuwbouw
2020	Peter Petersenschool	Uitbreiding
2021	De Kleine Wereld (locatie Rosenstein)	Transformatie
2021	De Kleine Wereld (locatie Celebes)	(Vervangende) nieuwbouw
2021	De Tamarisk (locatie De Wijert)	Technische upgrade
2021	Heerdstee	(Vervangende) nieuwbouw
2021	Het Mozaïek	Uitbreiding
2021	Joseph Haydnschool (hoofdlocatie)	Uitbreiding
2021	Nassauschool (bovenbouw)	Uitbreiding
2021	Nassauschool (bovenbouw)	Transformatie
2021	Quintusschool	Uitbreiding
2021	Samenwerkingsschool Meeroevers	(Vervangende) nieuwbouw
2022	De Wegwijzer	(Vervangende) nieuwbouw
2022	Maartenscollege (oudbouw)	(Vervangende) nieuwbouw
2023	Fiduciaschool (hoofdlocatie)	(Vervangende) nieuwbouw
2023	Prof. W.J. Bladergroen-school	(Vervangende) nieuwbouw

Tabel 1, Maatregelen 2020-2023

Maatregelen 2024-2039

Voor de volgende planperiodes (2024-2039) is een met een grove schatting, op basis van kengetallen, een gemeentelijk investeringsvolume geraamd van circa € 190 miljoen.

Onderhanden werk

Op basis van initiatieven uit voorgaande jaren zijn daarnaast de hieronder genoemde projecten al eerder in voorbereiding of uitvoering genomen. Hierover is uw raad eerder al geïnformeerd of zult u te zijner tijd met afzonderlijke besluitvorming worden betrokken. De omvang van de gemeentelijke investering in deze onderhanden projecten bedraagt ca. € 30 miljoen.

School/ accommodatie	Maatregel
KC Ten Boer	nieuwbouw, scholenprogramma (Huifkar en Fontein))*
Huifkar Woltersum	vervangende nieuwbouw, scholenprogramma*)
De Wieken Ten Post	vervangende nieuwbouw, scholenprogramma*)
De Til Thesinge	versterking, scholenprogramma*)
De Poort Ten Boer	versterking, scholenprogramma*)
Garmerwolde	versterking, scholenprogramma*)
Borgman Ebbingekwartier	Nieuwbouw**)
Borgman Oosterparkwijk	Nieuwbouw**)
MFA de Wijert	Nieuwbouw**)
De Groene wei Meerstad	Nieuwbouw**)
Driebond locatie Engelbert	Nieuwbouw**)

Tabel 2, Projecten reeds in planvoorbereiding of uitvoering

- *) de investeringen voor deze projecten worden gedragen vanuit het scholenprogramma aardbevingen
- **) deze projecten zijn in planvoorbereiding dan wel uitvoering, waarvoor uw raad de middelen al beschikbaar heeft gesteld.

Reguliere dynamiek onderwijshuisvesting

Hiernaast hebben we een inschatting gemaakt van de kosten voor de komende 20 jaar voor uitgaven voor het opvangen van de reguliere dynamiek (uitbreiding, semi permanente lokalen etc.) in de onderwijshuisvesting en ook het realiseren van scholen in nieuwe wijken. Dit hebben we geraamd op basis van onze ervaringen de afgelopen jaren. Totaal ca. **€ 120 miljoen**.

Totale investeringsopgave

Alles bij elkaar zien we een investeringsopgave in goede onderwijshuisvesting voor de komende 20 jaar van totaal ca. **€ 400 miljoen**.

Uitvoeringsprogramma en voorbereidingskrediet

Voor de in de eerste vier jaren van het IHP genoemde maatregelen zetten we een uitvoeringsprogramma in gang. We starten daarbij per school met een uitvoerige planvoorbereiding, resulterend in een weloverwogen en gedetailleerde projectdefinitie. Om te kunnen starten met deze planvoorbereiding zullen we kosten moeten kunnen maken. Daar hebben we een voorbereidingskrediet voor nodig. Het is gebruikelijk om ca. 15% plankosten over de investering te rekenen. Dat is gezien de totale investeringsopgave erg veel (ca. **€ 9 miljoen**). Omdat we eerst starten met de planvoorbereiding en een investeringsanalyse, vragen we uw raad daarom eerst een krediet van **€ 2 miljoen** beschikbaar te stellen. Vervolgens zullen we jaarlijks aan uw raad rapporteren over de stand van zaken en per project een voorbereidings- en uitvoeringsbesluit en kredietaanvraag voorleggen.

Alle scholen in de gemeente Groningen zijn per wijk weergegeven in een interactieve kaart. In deze kaart is te filteren naar onderwijssector: (S)BO, (V)SO en VO en ook zijn de scholen met maatregelen voor de eerste vier jaar afzonderlijk weergegeven. De kaart is via [deze link](#)¹ te raadplegen.

Maatschappelijk draagvlak en participatie

Voor de totstandkoming van het IHP is in nauwe samenwerking met de schoolbesturen een zorgvuldig proces doorlopen. De doelstelling was een beleidsrijk IHP, gebaseerd op een door gemeente en schoolbesturen gedeelde visie op het onderwijsaanbod en onderlinge samenwerking, de visie op de kwaliteit van de onderwijshuisvesting en met oog voor stedenbouwkundige ontwikkeling en wijkvernieuwing. Door middel van afzonderlijke enquêtes en vragenlijsten onder zowel de gebruikers als de schoolbesturen is naast de functionele en technische kwaliteit, en nu voor het eerst, ook de ervaren kwaliteit in beeld gebracht. Hiervoor is een weging van de kwaliteitscriteria vastgesteld. Hiermee is de prioritering in de noodzaak voor de vervanging of de aanpassing van de gebouwen opgesteld.

In de prioritering krijgt de sociaal maatschappelijke problematiek een belangrijke plek. Voor een aantal scholen is de prioriteit daarom dan ook bijgesteld omdat vernieuwing van die schoolgebouwen een belangrijke bijdrage kan leveren aan het tegengaan van onderwijssegregatie en de versterking van de sociale cohesie in de wijk.

Het IHP is met de 24 schoolbesturen besproken in zowel de Werkgroep Onderwijshuisvesting (WHO) als het Breed Besturen Overleg (BBO). Op hoofdlijnen is er consensus en wordt de noodzaak tot snelheid gevoeld. In enkele gevallen hadden besturen gehoopt eerder in aanmerking te komen voor (vervangende) nieuwbouw. Daarom is voor een klein aantal scholen (Triangel, Rehoboth, Parcival College/ Widar en het Willem Lodewijk Gymnasium, allen in gebouwen van 60 jaar of ouder) concreet in het BBO aangegeven dat we binnen afzienbare termijn de uitkomsten van prioritering gaan herijken. Dit kan mogelijk tot verschuiving in de prioritering en/ of investering leiden.

Daarnaast hebben we afgesproken in een evaluatie na te gaan hoe we de gehanteerde methodiek naar de toekomst toe verder kunnen objectiveren en optimaliseren. Deze evaluatie zullen we naar verwachting voor de zomer van 2020 uitvoeren. Eén van de onderwerpen hierbij is de schoolscore/ sociale prioritering en de manier waarop deze kan worden doorgetrokken naar het speciaal basisonderwijs (SBO).

---

¹ <https://www.google.com/maps/d/viewer?mid=1dk2Rh0NLDcZe0V6VLvIr4h9RuIr58XAG&ll=53.20867451438807%2C6.625045450000016&z=11>

Investeringsopgave

Voor onderwijshuisvesting is de komende jaren sprake van een grote en langjarige investeringsopgave.

Voor de komende 20 jaar gaat het naar verwachting om ca. €400 miljoen:

- voor het uitvoeringsprogramma van dit IHP in de periode 2020-2023 is sprake van een **investeringsopgave van circa € 60 miljoen;**
- **in de periode na 2024 is een investeringsvolume geraamd van € 190 miljoen;**
- daarnaast is op dit moment al in voorbereiding of al in uitvoering een investeringsvolume van ca. **€ 30 miljoen, waarvoor de middelen al beschikbaar zijn gesteld;**
- ook hebben we een raming gemaakt voor het opvangen van de reguliere dynamiek en de uitleg van nieuwe wijken. Totaal voor de komende 20 jaar ca. **€ 120 miljoen, waarvan ca. € 20 miljoen in de eerste vier jaar.**

Financiële sturing

Zo'n grote opgave vraagt om een constante sturing en monitoring van de bijbehorende investeringsagenda in samenhang met de kosten en risico's uit de bestaande voorraad en het opvangen van risico's die samenhangen met autonome gebeurtenissen en projectrisico's. De gemeente heeft een wettelijke zorgplicht voor onderwijshuisvesting. We moeten in staat zijn in te spelen op een (niet voorziene) groei van leerlingenaantallen, uitbreiding- en vernieuwingsvraagstukken, noodlokalen, schades, constructiefouten, brand etc. Hiervoor hebben we een meerjaren financieel sturingsmodel ontwikkeld om meer grip op - en inzicht te verkrijgen over de effecten van maatregelen op korte - en lange termijn.

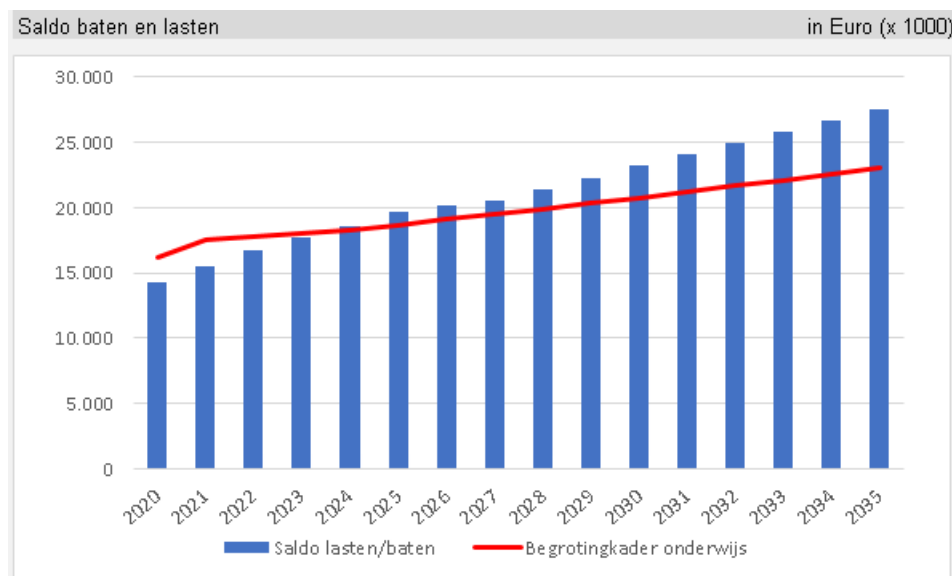
Dit sturingsmodel gaat er vanuit dat de termijn tussen de start van de planvorming en de daadwerkelijke activering van lasten in de begroting in de regel vier jaar bedraagt. Met andere woorden een besluit nu leidt pas vier jaar later tot structurele lasten op begrotingsbasis. Vier jaar is ambitieus, de praktijk leert dat dit ook regelmatig langer duurt. Het sturingsmodel is voor een deel gebaseerd op kengetallen en houdt geen rekening met een aantal zaken die we nu nog niet kunnen overzien of kwantificeren. Zo is er nog geen rekening gehouden met o.a. de afboeking van de restwaarde ingeval van sloop/ (vervangende) nieuwbouw. Ook de faciliteiten voor tijdelijke huisvesting zijn nog niet meegenomen in dit model. Tijdelijke huisvesting is kostbaar en moet incidenteel worden genomen. De effecten hiervan blijken helaas moeilijker planbaar dan we graag zouden willen (door ontwikkeling van leerlingenaantal, rolverdeling overheid/ onderwijs en vertraging in de uitvoering van projecten). Voor gymlokalen moet nog een apart investerings-/huisvestingsprogramma worden opgesteld.

Hoewel het model dus nog verfijnd zal worden en er altijd onverwachte – vaak kostenverhogende - zaken zullen spelen, geeft het model nu al wel een beeld van:

- de huidige kosten van de bestaande onderwijshuisvesting;
- de te verwachten kapitaallasten van de onderhanden projecten. Dit zijn projecten waartoe uw raad eerder al heeft besloten maar die nog niet zijn afgerond;
- een aanname van de te verwachten langetermijn kosten van de investeringsopgave van dit IHP gebaseerd op kengetallen;
- de verwachte lasten van de reguliere dynamiek gebaseerd op ervaringscijfers en investeringen voor onderwijshuisvesting in nieuwe wijken zoals het Suikerfabriek terrein en de Eemskanaal Zone.

Dekking eerste jaren

Uit het model blijkt, zoals hieronder in de grafiek weergegeven, dat we met inzet van gereserveerde middelen het programma voor de eerste 4 jaar uit kunnen voeren. De dekking van de investeringen in onderwijshuisvesting tot en met 2023 vindt plaats uit de bestaande en reeds beschikbaar gestelde middelen voor onderwijshuisvesting en verder de extra beleidsmiddelen. Vanaf 2024 zal het resultaat negatief worden. In de volgende collegeperiodes zullen dan ook aanvullende structurele middelen beschikbaar gesteld moeten worden om de opgave voor de jaren daarna waar te kunnen maken, dan wel dat over vier jaar rekening gehouden moet worden met een herijking van deze opgave. Uw raad houdt hiermee grip en sturing op de lange termijn ambities.

Figuur 1, Saldo baten en lasten en kader onderwijshuisvesting

Gesloten systeem

Het budget onderwijshuisvesting, inclusief de reserve is een gesloten systeem. Deze vorm hoort ook bij het nu ontwikkelde financieel sturingsmodel en blijft voor de toekomst gehandhaafd. De spelregels daarvoor zijn in de bijlage I, Kader investeringsfonds onderwijshuisvesting, horend bij dit raadsvoorstel vastgelegd.

Vorbereidingskrediet

We vragen nu voor de periode 2020-2023 voor de start van de planvorming, om hiermee in de breedte een verkenning te doen naar de opgave, een voorbereidingskrediet aan van € 2 miljoen. Deze uitgaven worden te zijner tijd meegenomen in de stichtingskosten per project. Vooreerst gaan we uit van een afschrijving van 40 jaar, de werkelijke kapitaalslasten worden te zijner tijd verrekend in het per project beschikbaar te stellen uitvoeringskrediet.

Begrotingswijziging

Begrotingswijziging Investerings 2020						
Integraal huisvestingsplan onderwijs: "Investeren in onderwijs"						
Betrokken directie(s)	Vastgoedbedrijf					
Titel Raads- / Collegevoorstel	Integraal huisvestingsplan onderwijs: "Investeren in onderwijs"					
Besluitvorming (orgaan + datum)	Raad					
Incidenteel / Structureel	I					
Looptijd	2020-2021					
Soort wijziging	Investering					
Financiële begrotingswijziging						<i>Bedragen x 1.000 euro</i>
Programma	Deelprogramma	Directie	I/S	Lasten	Baten	Saldo te activeren
03. Onderwijs	03.1 Onderwijskansen	Vastgoedbedrijf	I	2.000		2.000
TOTALEN BEGROTINGSWIJZIGING				2.000	0	2.000

Figuur 2, begrotingswijziging

Overige consequenties

Omdat een schoolgebouw veelal een belangrijke functie in de wijk vervult, starten we bij de planvorming met een onderzoek naar de samenhang met ontwikkelingen in de wijk. We onderzoeken met de partners en belanghebbenden in de directe omgeving, maar ook ruimer in de wijk, hoe we met dit project meerwaarde kunnen realiseren voor de wijk. We sluiten daar waar mogelijk aan bij wijkvernieuwing, de Regio Deal en stadsontwikkeling. We zoeken dus bij de planvorming nadrukkelijk samenwerking met partners in de wijk zowel in sociaal-maatschappelijke zin als in de fysieke omgeving en daarmee bepalen we wat de breedte van de opgave moet zijn.

Aanvankelijk hadden we verwacht de capaciteit en kwaliteit van de voorzieningen voor bewegingsonderwijs gelijktijdig met dit IHP in beeld te hebben. Dit blijkt echter een onderzoek van dusdanige omvang dat we hiervoor een separaat onderzoek willen starten. In dit uitgebreidere onderzoek wordt aandacht besteed aan functionaliteit, klanttevredenheid, de staat van onderhoud en dergelijke van de gymnastieklokalen. Op basis van dit onderzoek wordt in beeld gebracht wat de noodzakelijke maatregelen zullen zijn. Deze zullen worden verwerkt in de eerstvolgende actualisatie van het IHP. Capaciteits- of spoedeisende vraagstukken die eerder aandacht behoeven, worden separaat in het besluitvormingstraject gebracht. Wel zullen we naar verwachting in het voorjaar van 2020 een eerste quickscan naar de beschikbare capaciteit aan uw raad presenteren. Daarbij zullen we ook globaal de implicaties van de recente wetwijziging met verhoogde eisen voor het aantal uren bewegingsonderwijs in beeld brengen.

Vervolg

Na vaststelling van het IHP kunnen we aan de slag met de uitvoering van de genoemde maatregelen. De gemeente zal hierin het voortouw nemen en in goed overleg met de schoolbesturen een projectstructuur inrichten met eventuele partners en belanghebbenden in de wijk. We leggen daarin vast wie welke rol pakt en hoe gestuurd zal worden op het geheel.

De gemeente en de schoolbesturen spannen zich in om de in het IHP opgenomen maatregelen te realiseren. Pas na het doorlopen van de onderstaande processtappen wordt bij uw raad per project een realisatiebesluit én een bijhorend uitvoeringskrediet gevraagd. Zekerheid over de maatregelen, de planning en hoogte van de investeringsbedragen is er pas, na vaststelling van het uitvoeringsbesluit en bijhorend krediet door uw raad. Na uw besluit volgt een beschikking aan het schoolbestuur waaraan voor de uitvoering van het project formeel juridisch rechten kunnen worden ontleend. De recent vastgestelde Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs geeft daarvoor de kaders.

De in het IHP aangegeven investeringsbedragen zijn indicatief, gebaseerd op generieke kostenkengetallen. Voor ieder project wordt gestart met de planvoorbereiding en een investeringsanalyse. Hierin zullen we de in het IHP voorgestelde maatregelen onderzoeken en de projectkaders vastgeleggen.

De planvoorbereiding/ businesscase bevat ten minste de volgende onderdelen:

- Een kwaliteitscheck op de ingevulde vragenlijsten en enquêtes. In deze kwaliteitscheck wordt met een objectieve gebouwscan getoetst of de (meer subjectief bepaalde) scores uit de vragenlijsten en enquêtes correct zijn. Wanneer uit deze gebouwscan blijkt dat de resultaten verschillen vertonen, dan kan dat leiden tot aanpassing van het startjaar van de planvorming van een maatregel;
- onderzoek op wijkniveau naar de kansen die er zijn om het project breder te maken dan alleen een opgave voor huisvesting onderwijs. We onderzoeken of we meerwaarde kunnen realiseren voor de directe omgeving en de wijk door verbinding te leggen met andere projecten en stakeholders en daarmee de sociale cohesie in de wijk te versterken en onderwijssegregatie tegen te gaan. Hierbij denken we aan wijkvernieuwingprojecten, Regio Deal, initiatieven van het WIJ-team, de Wijkraad, het gebiedsteam en eventueel andere (onderwijshuisvestings)projecten;
- onderzoek naar de mogelijkheden voor samenwerking met kinderopvang, doorgaande leerlijn, integratie van huisvestingsconcepten en dergelijke;
- vanuit de duurzaamheidsgedachte (gebruik maken van bestaande voorzieningen en hergebruik van materialen) maken we de afweging tussen nieuwbouw of transformatie (levensduurverlengde renovatie) van de bestaande huisvesting. Deze afweging wordt ook gemaakt met betrekking tot financiële, functionele en technische aspecten van de huisvestingsopgave. Ook wordt gekeken naar het eventueel monumentale karakter en de stedelijke kwaliteit van de alternatieven;

- onderzoek naar de noodzaak van tijdelijke huisvesting tijdens de uitvoering van de maatregelen en raming van de kosten die daarmee gemoeid zijn;
- een raming van de totale investeringskosten, eventuele exploitatielasten en ook kosten voor openbare ruimte wordt in beeld gebracht. In deze raming worden zowel de kosten voor de gemeente als de door het schoolbestuur te plegen investeringen opgenomen;
- uiteindelijk zal na planvorming per project een realisatiebesluit én het bijhorende uitvoeringskrediet bij uw raad worden gevraagd.

De totale doorlooptijd van planvorming, ontwikkeling en realisatie van (vervangende) nieuwbouw of renovatie, vanaf de start tot de oplevering duurt voor reguliere bouwopgaven veelal minimaal vier jaar. De uitvoerige verkenning in de wijk is nieuw en is een tijdrovend proces dat zorgvuldig doorlopen moet worden en waardoor er extra tijd geraamd zal moeten worden.

In dit IHP is aangegeven dat naast het in dit IHP geschetste beeld voor de scholen in Groningen Zuid een afzonderlijk onderzoek loopt naar de capaciteitsvraagstukken voor primair en voortgezet onderwijs. De uitkomsten en mogelijke consequenties daarvan worden, voor zover nodig, afzonderlijk aan uw raad voorgelegd.

De Groninger ambitie voor duurzaamheid ligt hoger dan de huidige eisen van het bouwbesluit. Dit hebben de gemeente en de schoolbesturen in 2017 in een convenant vastgelegd. De daarin geformuleerde ambitie moet de komende jaren door gemeente en schoolbesturen worden vertaald in concreet beleid. Ook moeten nog afspraken worden gemaakt over de financiële consequenties. Hierover loopt een afzonderlijk traject tussen gemeente en schoolbesturen.

Naast de in dit IHP, voor de eerste vier jaar opgenomen voorzieningen, wordt aan uw raad elk jaar het (nu nog) wettelijk verplichte Programma en Overzicht voorgelegd. Dit bevat vanaf 2021 alleen de aanvragen voor het opvangen van de reguliere dynamiek en de reguliere uitbreidingen als gevolg van nieuwe wijken. De maatregelen voor (vervangende) nieuwbouw en transformatie volgen uit het IHP.

Lange Termijn Agenda

Maart 2020

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,
Koen Schuiling

secretaris,
Christien Bronda

Dit raadsvoorstel is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.